

המניה פרק שלישי בבא קמא

לב.

עין משפט
נר מצוה

גג א מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ו ח"מ ס'
שעט סעיף ג'
גד ב ג ד ה מ"י שס
טו"ש"ע שס סעיף ג'
גה ו ז מ"י שס פ"ד
הלכה ח סמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' תפא
סעיף י וטו"ש"ע אה"ע
ס' פג סעיף ג'
גו ח מ"י פ"ב מהלכות
נזיק ממון הלכה כ'
סמג עין סו סח טו"ש"ע
ח"מ ס' שפט סעיף כ'
זט ט מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ו ח"מ ס'
שפט סעיף ח'
גח י מ"י שס טו"ש"ע
שס סעיף ז'

רבינו חננאל (המשך)

ברבצה במהלכת חייבת.
לימי' מונ'י מסייעא ליה,
ירשא לספא וסיפא
לירשא וירשא דקתני אם
עמד בעל הקורה חייב,
רכיון שעמד בעל הקורה
ברבצה במהלכת דמי,
וקתני חייב כריש לקיש.
ומתמהוין, והא סיועא
בעיא ביטעא דמי דאמי'
לך לא מסתיך דרבצת
ברישו הרבים אלא חבטע
עלי, אלא מקשה קשיא
טעמ' דביטעא ולפיכך
חייבת, הא לא ביטעא
אלא דחוקה מהלכת
ברבצה פטור, והא מתני'
שביתת החבית בקורה
ורמילא היא וחייב, ופריך
מתני' דרמא' כי שורא,
עמד בקורה לרובח הדרך
ופס הדרך, הכא נמי
דרבנא פרה בחד גיסא,
איבעי ליה לסגוי באיך
גיסא, סיפא לימא מסייעא
ליה לירשא דריש לקיש,
היה בעל חבית ראשון כו',
כיון דאמרי' כיצד הרגל
מוצת בהא שמעא
דריש לקיש, ר' יוחנן אית
ליה הא דריש לקיש, ש"מ
היכל' כותיה, ודברי
רבא ורב פפא דאמי' אגא
פליגנא עליה לא משגחין
ביה, ויש אומ' כיון דרבא
בראא חוב' כותיה,
מתני', שנים שהיו מהלכין
ברבצה הרבים אחד רץ
ואחד מהלך או שהיו
שניהן רצין והזיקו זה את
זה פטורין, אוקימ' בערב
שבת בין השמשות, והכי
קתני בד"א בערב שבת
בין השמשות אבל בחול
אחד רץ ואחד מהלך זה
שרץ חייב, ואפי' בחול
שניהן רצין פטורין, אמר
ר' יוחנן הלכה כאיסי
דתניא איסי בין יהודה
אמי' רץ ואחד מהלך
משה ומרדכי איסי [בנר]ם
שבת בין השמשות שהיו
פטור מפני שהוא רץ
ברישו, מאי ברשות, פי'
ברשות מצוה, כו' חגיגא

ואם עמד בעל קורה חייב. בגמרא מוקי דרמיא לקורה כשלדא
אבל אי לא רמיא כשלדא פטור דאיבעי ליה לבעל חבית
כשראה שעמד בעל הקורה לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזיק אבל
כי הוא כשלדא לא פשע בעל החבית דלא ידע כשעומד כשלדא אע"פ
שגוף האדם רואה כשעמד מה שעמד
כשלדא אין רואה אבל קשה דבסיפא
אם עמד בעל החבית אמאי פטור
דחבית לא מסתבר דהו כשלדא
שהוא דבר קטן וה"ל לבעל הקורה
לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזיק
בעל חבית דהא כשבעל חבית
אחרון מוטל עליו לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזיק [וחזק] כ"ש כשבעל
קורה אחרון דאיבעי לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזיק כדפי' (לעיל דף
גכ.) גזי כלז שנטל חררה ועוד דגם
זה דוחק שהאדם רואה שהוא עומד
ואין רואה שהוא עומד כשלדא ונראה
לר"י דאורחא דמילתא הוא כשהולכין
בעל חבית ובעל קורה זה אחר זה
דאין האחרון יכול לעיין בזאתו
שהולך לפניו כל שעה ולכך כי לא
הוא קורה כשלדא יש לאחרון ללכת
במחלל הלכו גיסא גיסא כדי
שלא יזיק או שלא יזיק ע"י עמידת
הראשון אבל כשנושא את הקורה
כשלדא אין לאחרון להסתלק באיך
גיסא בין שהוא בעל קורה בין שהוא
בעל חבית ולכך אין פושע אלא
הראשון כשעמד ומיירי מתני' בין
ירשא בין סיפא שהקורה כשלדא:
תרוייהו כי הודי' ניהו. שאף
בעל חבית מסייע
בשצירתה שזדך הלכו הטיח חביתו
בקורת חצירו וא"ת ואם כן ל"ל
שלוה רשות להלך אפי' אין רשות
לא לזה ולא לזה פטור בעל הקורה
מטעם זה וי"ל דנא למעטוי אס היה
בעל קורה רץ ובעל חבית מהלך
אע"פ שבעל חבית עצמו הטיח
החבית אע"פ דפטור דמתני' אחד
רץ ואחד מהלך היינו משום דקסבר
ש"ס לו לרוב צד"ר אבל כשנושא
קורה על כתפו אין לו רשות לרוב
א"נ מנתמין דאחד רץ ואחד מהלך
מיירי צע"ש כדמוקי לה רבי יוחנן
אי נמי י"ל דנא למעט במקום שאין
לו רשות להלך כגון בחצר בעל
החבית דכיון דאין לו רשות לבעל
[הקורה] להלך אין לבעל חבית ליזהר
ממנו מיהו כשעמד בעל חבית חייב
דכיון שהוא ידע שגא אחריו בעל קורה נושא כשלדא פשע בעמידה כדפי' במתני' ואי חבית נמי איירי דהוא כשלדא אמי נמי שפיר:
איהו קעביד מעשה. ומיהו לענין חטאת ולענין מלקות חייבת דרמנא ארשעה מעשה: **דרמיא בשלדא.** וא"ת והלא
בקדרין מחייב עליל כשנתקל השני בראשון ולא אמרין איבעי ליה לסגוי באיך גיסא והסת' לא מיירי כשלדא דלא מוקמינן
דפסקה לאורחא כשלדא אלא דאם הראשון נפל כולם וי"ל כשנפל אין רשאו ולא מני' א"ל איבעי לך לסגוי באיך גיסא:
איבעי לה לסגוי באיך גיסא. שלא תהא ניווק וא"ת והא אפי' להזיק את לה רשות לסגוי עלה וי"ל משום דהו רגל ברשות
הרצים ואזיעוט נמי לא מייחייב משום דכל המשנה וכל אחר ושינה זו פטור: **והא הכא דבמהלכת ברבצה דמיא.** תימא
מאי ס"ד השתא וכי סובר הוא שאם שבר במתכוין שהוא פטור כמו צעטה מהלכת ברבצה הא פשיטא לך צריש פירקין דשובר חייב
דבאדם לא שייך כל המשנה כו' וי"ל דס"ד כי הוה דמתני' פטרינן בעל הקורה לפי שבעל חבית גורם לו צעמדותו שאין לו לבעל
קורה ליזהר שמה יעמוד בעל חבית ה"נ פרה רבצה גרמה לה למהלכת שחבטו זה ואין לבעל הפרה ליזהר שמה תמא פרה רבצה
ברשות הרצים ותצטוט זה פרתו ומשני דבשציל שרצה לא גרמה לה צדק שחבטו זה דנהי דאית לך רשות לסגוי עלאי לצעוט
זי לית לך רשות: **שנים** שהיו מהלכין וכו' והזיקו זה את זה פטורין. שכל אחד גרם לעצמו חבלה זו ולא הזיקו [וא] ממנש מתכוין אלא
לומר הזיקו זה בזה כדאמרי' בהפריה (למן דף מח: וס"ט) שניהם ברשות שניהם שלא ברשות הזיקו זה את זה מייבין חזקו זה בזה פטורין:
ונתמא

תרוייהו כי הדדי ניהו. שניהן שוין בשצירתן שאף בעל חבית סייע
בשצירתה: **הנפשות העושות.** נושא ונושפת כשמשמע: **ברבצה**
במהלכת. דבעל קורה שעמד הוא משונה שאין דרך לפוש צד"ר:
הא סיועי צעיא. דרבצה במהלכת חייבת: **אלא מקשי נמי קשיא.**
מתניתין לריש לקיש דאמר בעטה
רובצת חייבת: **הא הווקא ממילא.**
מהלכת ברבצה פטורה והכא קתני
במתניתין דממילא חייב: **מסניסין**
דפסקה. קורה לאורחא כשלדא שהיו
ראשיה לרובצ הדך הלך אפילו
ממילא חייב שאין דרך לבעל חבית
לנטות: **לסגוי באיך גיסא.** הלך
טעמא דבעטה אבל ממילא פטור:
מסניסין. דקא מסגי בעל הקורה כי
אורחיה ואין כאן שינוי הלך פטור
אבל מהלכת שבעטה ברבצה שימא
את דרכה ואימא לך דחייבת: **מתני'**
שניהן פטורין. כדמפרש בגמרא: **גמ'**
מפני שרץ [ברשות]. מפרש לקמן:
הא סו למא לי [השסא] אחד רץ
ואחד מהלך. דרך שינה ומהלך לא
שינה פטור שניהם רצים מצעיא:
צואו
הנפשות העושות מקרב עמם הנאה לתרוייהו אית להו איהו מעשה הוא
דקעביד: היה בעל קורה ראשון כו': **אמר ריש לקיש** שתי פרות ברה"ר
אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת
חייבת לימא מסייע ליה היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה
חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב והא הכא דברבוצה במהלכת
דמי וקתני חייב ותסברא הא סייעי בעיא לא מסתייא דלא מסייעי אלא
מקשה נמי קשיא מעמא דבעטה הא הווקא ממילא פטור והא מתני' דממילא
וקתני חייב מתני' **דפסקה** לאורחא כשלדא הכא כגון דרבעה בחד גיסא
איבעי לה לסגוי באיך גיסא אלא סיפא דמתני' מסייע ליה לר"ל דקתני
היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חבית בקורה חייב ואם
עמד בעל חבית פטור והא הכא דבמהלכת ברבוצה דמי וקתני פטור מתני'
דכי אורחיה קא מסגי הכא א"ל **נהי** דאית לך רשות לסגוי עלי לבעוט
בי לית לך רשותא: **מתני'** שנים שהיו מהלכין ברה"ר אחד רץ ואחד
מהלך או שהיו שניהם רצין **א** (והזיקו זה את זה שניהם פטורין: **גמ'** מתני'
דלא כאיסי בן יהודה דתניא איסי בן יהודה אומר רץ חייב מפני שהוא משונה
ומודה איסי בע"ש בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות א"ר יוחנן
יהלכה כאיסי בן יהודה ומי אמר רבי יוחנן הכי **והאמר ר'** יוחנן הלכה כסתם
משנה ותנן אחד רץ ואחד מהלך או שהיו שניהם רצין פטורין מתני' בע"ש
בין השמשות ממאי מדקתני או שהיו שניהם רצין פטורין הא תו ל"ל השתא
אחד רץ ואחד מהלך פטור שניהם רצין מבעיא אלא הכי קאמר אחד רץ ואחד
מהלך פטור בד"א בע"ש בין השמשות אבל בחול אחד רץ ואחד מהלך חייב
שניהם רצין אפי' בחול פטורין אמר מר ומודה איסי בע"ש בין השמשות שהוא
פטור מפני שרץ ברשות בע"ש מאי ברשות איכא כדר' חנינא דאמר ר' חנינא
בואו

(א) לעיל כ. דר. (ב) לעיל
לא: (ג) ע"ש: (ד) לעיל כד:
(ה) נ"ר רש"י לקמן מח:
ד"ה חייבין, (ו) [שבת מח:
וסינ', (ז) שם ק"ט. ע"ה,
(ח) ד"ה שניהם],

תורה אור השלם

1. כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונברתו והפגשות העשת
מקרב עמקם:
ויקרא יח כט

הגהות הב"ח

(א) במשנה והזיק זו את
זו. י"ב היינו החזקו זה בזה
שלא בטונה אבל הזיקו
בכוונה חייב כן פרש"י דף
מח ע"ב ע"ה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה שנים כו'
ולא הזיקו כו'. י"ב והכונה
כמה הזיקו ממש ופטורים
הואל תרוייהו עבדי
מעשה:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבוצה
פטורה. ואפי' דנכרי
חייבת, הכא פטורה דכל
המשנה כגון זו שצדקה
נכריה, וכל אחר כו'
(לעיל ב.) דלא היה
לך לרובץ נכרי' (ועד'
כד.). כשלדא. מנילה
המשלכת לעבר הדך
נכרסה וממלאה את
כל הדך, שלא נעלה
דלאמרינן עתמלא עליו
קיימת (ועד' לא). והזיקו
זה את זה שניהן
פטורין. נמוקין לא שני לן
בין מתכוין לשלש מתכוין,
והא דתנן שנים שהיו
מהלכין נכרי' והזיקו זה
את זה פטורין, הוהא
הזיקו החזקו הוא, ולא
דק נלשמה (קטן מח.).
הלכה כסתם משנה.
רבי הוא סדר המשנה
וכשראה דכתיב חסד וחסד
ענינו שאין קנס ולא
הוכיח שם אומרו עליהן
כדי שלא יהא שניה מפי'
יחד ונאלין כללו נקטו מפי'
המכריזים וישנו נמוקין
(בצ"ה ב.).

רבינו חננאל

זה בא בחביתו זה בא
בקורתו. הא דרבא רבה
בר נתן מרב הונא המזיק
את אדמי' בשמשי
המיתה מהו, אפי' שש
דאצינ' דהוריהו אית להו
הנאה, איהו לחודיה קא
עביד מעשה, ואם הויהק
אמי' ויש לקיש ב' פרות
לעיוני. היה בעל קורה
ראשון ובעל חבית אחרון.
אמי' ויש לקיש ב' פרות
ברישו הרבי' אחת רבוצה
ואחת מהלכת, ביטעא
מהלכת ברבוצה פטורה,